

NIEUWSBRIEF 96. Vogelnieuws Leeuwarder Courant.

Door Jan de Jong

Binnen gekomen nieuws van 1 oktober t/m 20 oktober 2025.

Vogel en natuurnieuws.

Baardman 03-10. Twintig in polder Oldelamer (Rommert Cazemier). **07-10.** Vier gezien bij Houkepoort te Sneek (Dick Pruiksmas). **10-10.** Bij Koehool 15 overvliegend (Baatje). **11-10.** 20 in het Lauwersmeer bij Ezumazijl (Trinus Butter). Aan het Tjeukemeer bij Rohel 1 gevangen (VRS Rohel Tjeukemeer). **12-10.** Bij De Kazerne op Vlieland 16 waargenomen (Kees de Vries). In de Venebuurt bij Terwispel 15 gevangen (VRS Menork/W. Bil e.a.). **13-10.** Aan het Tjeukemeer bij Rohel 21 gevangen (VRS Rohel Tjeukemeer). **14-10.** In het Lauwersmeer bij Ezumakeeg 25 gezien (Rob Gubbels). **17-10.** Tweëntwintig gevangen in Venebuurt te Terwispel (VRS Menork/W. Bil e.a.). **18-10.** In Venebuurt te Terwispel 14 gevangen (VRS Menork/W. Bil e.a.). Op Vlieland 20 overvliegend (Niels Bal). Op Schiermonnikoog tijdens trektelling 31 geteld (Wouter van der Ham e.a.).

Foto © Dick Pruiksmas.

Dit jaar niet alleen baardmannen aan de kuststrook maar ook wat grotere aantallen in de herfst in het binnenland van Friesland.

Beflijster 07-10. Te Akkrum 1 man als raamslachtoffer (Sipke Booi). **12-10.** Drie op de Ketlikerheide gezien (Abe Bakker/Ida Bek). **16-10.** In Joure 1 gezien (Abe Bakker). **17-10.** Te Mirns bij De Brelen 7 gezien (Sietse Bernardus).

Bladkoning 04-10. Bij de Sondeler Leijen 1 gezien (Sietse Bernardus).

Boerenwaluw 01-10. Groepje van zes in de 4^e Kroonspolder op Vlieland (Carl Zuhorn). **02-10.** De afgelopen prachtige zomer zijn er toch weer 10 jongen boerenwaluwen groot geworden hier in Oudebildtziel. Het was weer enig om te zien en te horen. Toch vrij veel insecten hier aanwezig dankzij de bomen om huis, die de laatste 25 jaar goed de lucht in zijn gegaan (Peter Adrichem, Oudebildtziel). Tien bij de Kiekenberg /Tolhekkbos in Nieuwehorne (Wiebe Nijlusing). **04-10** Groep van 20 aan de Pr. Bernhardweg op Schiermonnikoog (Kor Bosch). **06-10.** Bij de Klyndobbe te Feanwâlden een 25-tal gezien (Wiebe Sjoerd van der Veen). **07-10.** Te Irnsum 8 aanwezig (Dick Pruiksmâ). **08-10.** Nog 5 overvliegend te Laaxum (Hessel van der Iest). Aan de noordoever van het Tjeukemeer bij Rohel nog 4 eerste jaars gevangen en geringd. De vogels waren nog maar pas uitgevlogen en hadden nog voor 2/3 een licht gele snavelrand (VRS Rohel Tjeukemeer). **10-10.** Veel te vroeg, op vrijdag 19 september, blijkt ik dit jaar al afscheid te hebben genomen van de boerenwaluwen hier in Geselaar in provincie Gelderland. Vanavond zat er tot onze verrassing weer een op de lamp in de schuur (Arend Heideman, Gelselaar). In het buitengebied bij Bolsward een groepje van 6 gezien (Abe Bakker). **11-10.** Vijftien voedsel zoekend bij Oer de Wiel te Feanwâlden (Wiebe Sjoerd van der Veen). **12-10.** Een tweede boerenwaluw duikt vandaag op in het achterhuis van boerderij Stokkink in Gelselaar (Arend Heideman). Vijf bij Hoornsebos op Terschelling gezien (Minne Feenstra e.a.). **14-10.** Te Kornwerderzand 1 aanwezig (Andries Zijlstra). **15-10.** 2 bij Hoorn op Terschelling (Trinus Hek). **16-10.** Twee in de Duinen t. h. v. Westermieden op Ameland (Olmo van Herwaarden). **17-10.** Bij Nesserduinen op Ameland 1 gezien (Aart van der Spoel). **18-10.** Te Tytsjerk 1 gezien (Marnix Oudega). **19-10.** Twee bij de Kroonspolders op Vlieland (Elias den Otter e.a.).

Bruine boszanger 13-10. In de Hertenbosvallei op Schiermonnikoog 1 gezien (Lenn van der Zande).

Foto © Lenn van der Zande.

13-10-2025. In West-Europa is Bruine Boszanger een zeldzame maar regelmatige herfstgast. In Nederland werd deze soort voor het eerst vastgesteld als dwaalgast in 1978 (ringvangst).

Dwerggors 09-10. In de Noordoosthoek op Vlieland 1 gezien (Ernst Jansen e.a.).

Foto © Ernst Jansen

09-10-2025. De zeldzame dwerggors wordt vaker aan de kust opgemerkt dan in het binnenland van Friesland. Veel gevallen betreft echter ringvangsten.

Gierzwaluw 03-10. Bij de Monnik op Schiermonnikoog 1 gezien (Hein Prinsen).

Grote gele kwikstaart 15-10. 1 te Tjalleberd gezien. Op 21 oktober zelf vier aanwezig (Piet de Boer)

Grote kruisbek 19-10. Twee op de strandvlakte op Schiermonnikoog (Martijn Verdoes).

Halsbandparkiet 16-10. Bij de Noorderhoek te Sneek 1 gezien (Jelle Jan Bakker).

Holenduif 08-10. Vandaag aan de Krimweg te Jutryp een groep van 85-90 gezien (Andries Blom, Workum). **12-10.** Groep van 135 gezien te Feanwâlden (Eddy Wymenga).

Hop 03-10. Op de Noordsvaarder op Terschelling 1 aanwezig (Kees van der Pluijm).

Foto © Kees van der Pluijm

03-10-2025. De hop verschijnt steeds vaker in Friesland. Als broedvogel komt ie meer in Zuid-Europa voor. Met het veranderende klimaat kunnen we hem meer in ons land verwachten.

Huiszwaluw 05-10. Ik kwam vandaag nog 10 huiszwaluwen tegen bij het Slotermeer aan de kant van Wijckel. Ze waren in de luwte van een aantal struiken aan het jagen op vliegjes (Age van der Meer. Wijckel).

Keep 04-10. In Fogelsanghstate te Veenklooster 50 gezien (Kees Bode).

Klapekster 02-10. In het Drents Friese Wold bij Aekingerzand 1 aanwezig (Jannes Aalders).

Kleine vliegenvanger 08-10. Op de Stuifdijk op Schiermonnikoog 1 aanwezig (Fons de Meijer).

Foto © Fons de Meijer.

08-10-2025. De kleine vliegenvanger broedt vooral in NW Rusland en delen van Finland en Baltisch Staten en wordt hier zelden gezien.

Koperwiek 06-10. Bij de Marderhoek te Oudemirdum een groep van 600 (Rommert Cazemier). Groep van 80 in de Proeftuin De Oerfloed in Leeuwarden (Paul van Eik). **09-10.** Vandaag zag ik in onze tuin in Vrouwenparochie voor het eerst deze herfst een grote groep koperwieken. De meidoorn zit vol bessen en daar maken ze dankbaar gebruik van (Jetty Keegstra, Vrouwenparochie). **13-10.** Groep van 40 overvliegend te Scharnegoutum (J.P. Osinga). **14-10.** Bij de Makkumer Zuidwaard een groep van 150 (Gerben Mensink). **16-10.** Te Surhuizum bij Ophûs 100 gezien (Wieger Poelstra). **18-10.** In Polder de Zwettepoel een groep van 400 (Wouter M.G. Vansteelant). **19-10.** Te Sneek bij de Houkepoort 60 gezien (Dick Pruiksma).

Kraanvogel 03-10. Groep van 28 bij Appelschasche Maden (Andre Boven).

Kramsvogel 07-10. Groep van 40 overvliegend bij de Oostervallei op Vlieland (Bernard Lucas).

17-10. Groep van 75 bij De Houtwiel te Feanwâlden (Wiebe Sjoerd van der Veen).

Kruisbek 11-10. Groepje van 11 overvliegend te Oldeberkoop (Wil Leurs). **12-10.** Te Bakkeveen 10 gezien (Sipke Booi). Op Vlieland een groepje van 22 overvliegend (Daan Drukker e.a.). **13-10.** Vijf te Beetsterzwaag (Willem Bosma). **18-10.** Twintig op de Duurswoudsterheide gezien (J. Dolstra). Op Vlieland bij Bomenland een groep van 20 aanwezig (Lars Buckx).

Merel 07-10. In Holwert minder merels als sinds vorige winter. Ook zie ik veel minder eksters hier (Sara Hofman). Wie zien nauwelijks merels hier in Nieuwehorne. En dat is een groot gemis. Terwijl in onze tuin ruimte/groen genoeg is om in te kunnen leven. Vanmorgen zag ik wel een jonge man merel op de voedertafel, maar dat is het dan ook. Maar ja, hoe anders was dit een paar jaar geleden (Gerla van der Molen, Nieuwehorne). Bij ons in de tuin zijn enkele mooie nesten met jonge merels en zanglijsters groot geworden in Rotsterhaule. De opgroeiende jonge vogels bleven lang in de tuin, waar in het laagste gedeelte en onder de struiken voldoende voedsel was. Ook kwamen ze graag even badderen in de vogelbad schaal. Vanaf begin september is het rustig in de tuin. Zie wel zo nu en dan enkele mannetjes die elkaar opjagen. (Geert en Conny van der Meer, Rotsterhaule). **12-10.** Een volwassen man merel met witte vlekjes in tuin te Drachten (Epie Hamstra, Drachten).

Foto © Epie Hamstra Drachten.

12-10-2025. Een leucistisch mannetje merel met veel witte veertjes. Miskleuren bij deze lijsterachtige komt nogal eens voor. Sommigen kan je individueel herkennen aan het vlekkerige kleed.

Nachtzwaluw 09-10. In de 3^e Kroonspolder op Vlieland een eerste jaars gevangen en geringd (Carl Zuhorn).

Foto © Carl Zuhorn.

09-10-2025. Voor Friesland is de nachtzwaluw een vrij schaarse soort die in de schemering actief is.

Pallas' boszanger 17-10. Te Kornwerderzand 1 aanwezig (Andries Zijlstra/ Rudi Fopma e.a.). **18-10.** Bij het Hollumberbos op Ameland 1 aanwezig (Pieter van Eijk).

Foto © Rudi Fopma

17-10-2025. De Pallas 'Boszanger broedt in het zuidoosten van Siberië en in Mongolië, vooral in berggebieden. Pallas' Boszangers zijn in Europa zeldzame, maar regelmatige herfstgasten.

Pimpelmees 18-10. Vandaag op Vlieland in de Noordoosthoek tussen 09:10 – 17:10 uur in totaal 53616 overvliegende langstreckend gezien (Herman van Oosten e.a.).

Opmerking Jan de Jong. *Op Ringstations in Friesland maar ook in het hele land (vooral langs de kust!) Worden vanaf 18 oktober plotseling heel veel pimpelmezen (en ook koolmezen) gevangen en geringd. Het moeten er vele honderdduizenden zijn geweest die plotseling ons land binnen kwamen. Enkele ringvangsten uit Friesland;*

18-10. Sumarreheide/Bareld Storm 194 pimpelmees geringd.

18-10. Schiermonnikoog/VRS Schiermonnikoog 257 pimpelmees geringd.

19-10. Kortwald/Surhuisterveen/ Derick Hiemstra 96 pimpelmees geringd.

19-10. Kornwerderzand/VRS Franeker 155 pimpelmees geringd.

19-10. Venebuurt Terwispel /VRS Menork 268 pimpelmees geringd.

Tussen de gevangen vogels zaten er divers met pootringen uit Helgoland, Lithuania en Moskva. Vogels van noordoost Europa afkomstig dus. Tot nu toe geen Scandinavische pootringen.

Raaf 20-10. In Sumarreheide 1 overvliegend (Hendrik van der Meer).

Reuzenster 01-10. Bij Molkwerum 2 gezien (Tjerk Kunst).

Roodmus 10-10. Een eerste jaars op Vlieland in Noordoosthoek gezien (Gertjan van Noord).

Roze spreeuw 04-10. Aan het Kobuspad/Briksduinen op Ameland 1 gezien (Jan Steenstra). **07-10.** In Grou een in de tuin gezien (Jolien Winkels e.a.).

Ruigpootbuizerd 19-10. Te Ferwert Buitendijks 1 gezien (Jan Dreteler).

Siberische tjiftjaf 06-10. Op Vlieland 1 in de 3^e Kroonpolder gezien (Carl Zuhorn).

Smient 10-10. 1000 in It Swin bij Elahuizen (Fer-Jan de Vries).

Sneeuwgorst 01-10. Twee in de Burdergrie op Ameland (Marten Sikkema e.a.).

Sperwergrasmus 01-10. Een eerste jaars geringd op Vlieland in de 3^e Kroonspolder (Carl Zuhorn).
Staartmees 01-10. Groepje van 12 in Kollum gezien (Kees Bode).**07-10.** Groep van 12 in Leeuwarderbos te Leeuwarden (Finn Wijnands).**12-10.** Aan het Suderein te Tytsjerk groepje van 25 gezien (Age Hulder). In Sint Nicolaasga groepje van 15 gezien (Johan Helmus).
Sijs 04-10. Bij de Wyldemerk in Gaasterland 15 gezien (Libbe Zijlstra).**05-10.** Zes in Beetsterzwaag (Willem Bosma). **11-10.** Bij de Nieuwe eendenkooi op Vlieland 40 gezien (Karel Hoogteyling). Bij Terwisscha te Appelscha groepje van 20 (Jeroen van der Klauw).
Taigaboomkruiper 12-10. In het Hollumberbos op Ameland 1 gezien (Alex Bos e.a.).

Velduil 02-10. Twee bij de Blaagerzen gezien (Wouter M.G. Vansteelant). **05-10.** Drie bij Ferwerder Buitendijks (Gerben Mensink). **06-10.** In de Ryptsjerksterpolder 1 gezien (Sipke Booï). **11-10.** 1 gevangen en geringd aan de noordoever van het Tjeukemeer bij Rohel (Gerard Westerhuis/VRS Rohel Tjeukemeer).

Foto © Gerard Westerhuis

11-10-2025 In de vroege ochtend een velduil gevangen en geringd aan het Tjeukemeer bij Rohel. Netvangsten van de velduil komen in het binnenland van Friesland maar weinig voor.

Watersnip 06-10. Groep van 150 bij de kijkhut de Ral bij Piaam (Mark Zekhuis). **08-10.** Bij de kijkhut te Piaam 300 gezien (Frank de Graaff).

Witgat 03-10. Twee bij de Brandemeer te Wolvega (Rommert Cazemier).

Ijsvogel 01-10. Zie geregeld een ijsvogel bij in Tjerkgaast m'n vijver. Daarom een soort 'vis plek' gemaakt met een horizontale tak. Die werd dezelfde dag nog in gebruik genomen (Marten van der Heide). Bij de Bocht van Molkwar 1 gezien (Tjerk Kunst).

Zeearend 10-10. Vanmiddag zagen we boven ons huis in Hemelum 6 zeearenden vliegen. Twee vlogen zo laag dat we de tekening op hun vleugels konden zien (Joke Wolbers, Hemelum).

Zwarte roodstaart 11-10. Op het industrieterrein Schenkerschans in Leeuwarden 1 gezien (Donald Wolters). **14-10.** Te Noordwolde 1 gezien (Noor Mather). **16-10.** Te Drachten bij Azeven-Noord 1 gezien (Sjouke Scholten).

Nagekomen berichten september 2025.

Boerenzwaluw 15-09. Rond 25 aug waren alle boerenzwaluwen bij ons in Ruigahuizen weg. Een week later waren er volgens mij een aantal jonge vogels weer terug in twee hokken. 15 september was alles vertrokken in Ruigahuizen, maar bij de schoonzoon Piet Bosman op Rijs waren nog wel een aantal (Melle van der Goot, Ruigahuizen). **16-09.** De stal was vandaag leeg, ze zijn vertrokken hier in Haule. Ze kwamen hieraan op 11 april, daarna weer een tijdje weg en starten op 6 juni met broeden. Er vlogen 5 jongen uit. Daarna nog een broedsel met 4 jongen (Douwe en Joke Visser, Haule). **17-09.** De laatste boerenzwaluw in schuur te Uitwellingerga bij B. van der Meer (Cor van der Meer). **21-09.** Sinds vandaag zijn de boerenzwaluwen vertrokken in Sumarreheide. Dit jaar ongeveer 10 1^e legsels en 10 2^e legsel gehad. Een aantal dagen geleden zag ik een groot aantal in de lucht bij elkaar, waarschijnlijk niet allemaal van ons (Hendrik van der Meer, Sumarreheide). **22-09.** Vandaag hebben wij de boerenzwaluwen voor het laatst gezien in de schuur te Grou (Sjoerd en Hinke Hoekstra). De laatste boerenzwaluwen zijn vandaag vertrokken bij ons in Jelsum. Er zijn drie jonge boerenzwaluwen achter gelaten. Zij hebben het niet gered. We hebben een goed zwaluwjaar gehad. Ik heb ze niet allemaal kunnen tellen. Ik schat dat er zo'n vijftig zwaluwen vertrokken zijn. Misschien wel meer (Marie-Christien van Deursen, Jelsum).

28-09. Vandaag is de laatste boerenzwaluw uit de stal vertrokken hier in Huis ter Heide in Drenthe na bijna 1 week alleen achtergebleven te zijn. Dit jaar waren alle 24 nesten in gebruik (Orpa Sekeronej, Norgervaart Huis ter Heide in Drenthe) **29-09.** De laatste twee boerenzwaluwen zijn nu ook vertrokken uit de schuur bij ons in Joure (Artina Oppenhuizen, Joure). **29-09.** Nog 1 boerenzwaluw bij ons in Kollumerpomp in de schuur. Op 30 september was deze ook vertrokken (Menne Osinga, Kollumerpomp). **30-09.** De laatste is hier vertrokken in Tjalleberd (Piet de Boer).

Buizerd 30-09. Gister een groep van zeker 7 Buizerds* cirkelend hoog boven m'n erf in Tjerkgaast. Aan het onderling 'miauwen' te horen waren het een groep buizerds op (door)trek. Heb de laatste tijd steeds wel 4 op of rond de boerderij (Marten van der Heide).

Kolgans 27-09. Om 20:46 uur de eerste kolganzen boven De Skroef in Joure gehoord (Tonny de Jong). **28-09.** Vanmorgen eerst 1 overvliegend gehoord boven ons huis in Joure, later meerdere passerend (Durk Visser, Joure). Vandaag de eerste groepen kolganzen boven De Deelen (Meinte Engelman).

Krakeend 20-09. Enkele krakeenden in Skipsleat te Joure achter de Koarte Ekers (Durk Visser). **26-09.** In de bosvijver van Stiens zitten weer een aantal krakeenden en wilde eenden. Deze krakeenden eten van de kranswieren. Deze zomer zijn ze aldaar niet gezien (Gerard Mast, Stiens).

Reuzenster 29-09. Bij de Bocht van Molkwerum 7 exemplaren gezien (Tjerk Kunst).

Smient 20-09. Enkele smienten in Skipsleat te Joure (Durk Visser). **29-09.** In de poeltjes bij het bedrijventerrein De Ekers tientallen aanwezig, samen met krakeenden (Durk Visser).

Tapuit 00-09. Regelmatig tapuiten gezien hier in de omgeving, op 1 september in Polder Gele strand drie/3 september een/15 september een/16 september een/ en 26 september twee. Op 5 september drie bij de Uitkijkheuvel en op 8 september aldaar twee (Tjerk Kunst).

IJsvogel 26-09. In Polder Gele strand 1 gezien (Tjerk Kunst) **27-09.** In de Ursulapolder 1 aanwezig (Tjerk Kunst).

Tot zover eerst het overzicht tot 20 oktober 2025.

De rest volgt in een volgende Nieuwsbrief. Er kwamen erg veel meldingen binnen. Helaas kon niet alles in deze Nieuwsbrief gemeld worden. Alle waarnemers en correspondenten bedankt voor jullie inzet en inzendingen.

Graag email berichten wel blijven voorzien van naam en adres. Soms komt er helaas naamsverwarring voor omdat woonplaats en of adres niet vermeld staat in de email berichten.

Let op.

Nog steeds krijg ik meldingen binnen dat ze de Nieuwsbrief niet ontvangen hebben.

Met ingang van 1 september 2025 verschijnt de **Nieuwsbrief voortaan alleen nog maar op mijn**

Blog. <https://blog.seniorennet.be/frieslandnatuurnieuws/>

Onderaan de Nieuwsbrieven staat een pdf die men kan downloaden.

Met de verzending van de Nieuwsbrief via Outlook waren steeds meer problemen (niet zo'n 3000 correspondenten) en het kostte me steeds meer tijd om alles in groepjes te verzenden.

Joure, 21 oktober 2025

Jan de Jong, E. A. Borgerstraat 66 8501 NG Joure.

Email; j.d.jonglc@home.nl

Vogelkundig medewerker Leeuwarder Courant. (Sinds oktober 1977).

Ringer 403 Ringstation VRS Rohel Tjeukemeer

Vogeltrekstation Wageningen (vanaf 1985).

Tel. 0513-414788 of Mobiel 06-82754279